

کتاب جامع

بهداشت عمومی

فصل ۵ / گفتار ۸ / بهرام صناعی، دکتر علی اصغر فرشاد

بهداشت حرفه‌ای

فهرست مطالب

بیان مسئله.....	۵۴۵
الف : تاریخچه بهداشت حرفه‌ای در جهان.....	۵۴۵
ب - تاریخچه بهداشت حرفه‌ای در ایران.....	۵۴۷
ج - اصول بهداشت حرفه‌ای.....	۵۴۸
۱ - شناسایی.....	۵۴۸
۲ - اندازه گیری.....	۵۴۹
۳ - تفسیر نتایج و تعیین خطر (ارزشیابی).....	۵۴۹
۴ - اقدامات کنترلی.....	۵۴۹
د - بهداشت حرفه‌ای به تعریف سازمان بین المللی کار سازمان جهانی بهداشت.....	۵۵۰
هـ - اهداف بهداشت حرفه‌ای.....	۵۵۰
و - راه‌های دستیابی به اهداف بهداشت حرفه‌ای.....	۵۵۰
ز - نقش بهداشت حرفه‌ای در توسعه پایدار.....	۵۵۰
ح - پیشنهادها.....	۵۵۲
خلاصه.....	۵۵۳
بهداشت حرفه‌ای عبارت است از :.....	۵۵۳
هدف از خدمات بهداشت حرفه‌ای.....	۵۵۳
منابع.....	۵۵۳

بهداشت حرفه‌ای (تاریخچه، تعاریف، اصول و دامنه)

بهرام صناعی، دکتر علی اصغر فرشاد

دانشگاه علوم پزشکی تهران

اهداف درس

انتظار می‌رود فراگیرنده، پس از گذراندن این درس :

- علل بوجود آمدن علم بهداشت حرفه‌ای و اهمیت آن را درک کند
- مشاغل و صناعی که شروع کننده و اجرا کننده علم بهداشت حرفه‌ای بودند را بشناسد
- افرادی را که در تاریخ شروع کننده و طراح این علم بوده‌اند را بشناسد
- زمان و جایگاه علم بهداشت حرفه‌ای در ایران را بداند
- تعاریف بهداشت حرفه‌ای از دیدگاه سازمان جهانی بهداشت و سازمان بین المللی کار را درک کند
- اصول بهداشت حرفه‌ای را بداند
- اهداف بهداشت حرفه‌ای و راه‌های دستیابی به آن را بداند
- سیاست‌های بهداشتی مرتبط با بهداشت حرفه‌ای در ایران را بداند
- شرایط بهداشت حرفه‌ای و توسعه پایدار را درک کند.

واژه‌های کلیدی

بهداشت حرفه‌ای، بیماری‌های شغلی، شغل، محیط کار، عوامل زیان آور

بیان مسئله

الف : تاریخچه بهداشت حرفه‌ای در جهان

بشر از زمانی که خود را شناخته، در پی تلاش و فعالیت بوده و طبیعتاً در مسیر زمان، تحولاتی را پشت سر گذاشته است. اختراع ابزارهای مختلف و به تبع آن تکمیل این ابزارها یکی از مهمترین عوامل تحول در شیوه

زندگی انسان است. زمانی ابزار سنگی مورد استفاده قرار می‌گرفت و بعدها با پیدایش آهن و سایر فلزات ابزار فلزی جایگزین آن شد و تا موقعی که آن ابزار جز با نیروی عضلانی انسان حرکت نمی‌کرد، ابزار دستی اساسی ترین عنصر تولید بوده است. لیکن با ابداع کشاورزی و دامداری، آغاز شهرنشینی و گسترش شهرها، اختراع ماشین آلات و تجلی عصر ماشین، انقلابی بس عظیم در گسترش فعالیت‌های انسانی پدیدار شد. در دوره‌هایی که زندگی بشر از شکار و صید و یا کشاورزی تامین می‌شد به لحاظ سادگی ابزار، عوارض وابسته به شغل (بهداشت محیط کار) ناچیز بوده است و در اکثر موارد از چند خراش یا زخم ساده تا حداکثر، شکستگی اعضاء تجاوز نمی‌کرده است ولی به تدریج که صنعت پیشرفت کرد و نیروی محرکه مکانیکی و الکتریکی بوجود آمد خطرات نیز به همان نسبت افزایش یافت.

برای اولین بار سقراط و ابوعلی سینا در آثار خود از دردهای شکمی قولنج ماندی در بین کارگران نقاش نام برده‌اند که مسلماً با سرب موجود در رنگ‌های مصرفی و خواص سمی آن ارتباط داشته است. جالینوس (Galen) از بیماری‌های معدنچیان و دباغان نامبرده است.

قرن شانزدهم

آگری کولا (Agricola) و پاراسلوس (Paracelsus) در باره بیماری‌های شغلی کارگران ذوب آهن، فلزات و بیماری‌های معدنچیان و مسمومیت جیوه آثاری به جای گذاشته‌اند. کتاب آگریکولا در سال ۱۵۵۶ یکسال بعد از مرگ او و کتاب پاراسلوس در سال ۱۵۶۷ منتشر شد.

قرن هفدهم

برناردو رامازینی : معروف ترین جمله را در رابطه با بهداشت حرفه‌ای عصر خود بیان کرد : “ سقراط در موقع حضور بر بالین بیمار می‌پرسید سن شما چقدر است ؟ چند روز است بیمارید ؟ اشتهاى شما چگونه است، و . . من می‌خواهم به گفته‌ی او این عبارت را اضافه کنم “شغل شما چیست ؟” (کتاب بیماری‌های شغلی Demordis Artificum Diatriba)

رامازینی در کتاب خود از بیماری‌های کوزه‌گرها، شیشه‌گرها، نقاش‌ها، شیمیست‌ها، حلی سازها و دباغان و مشاغل گوناگون دیگر نام برده است. وی لزوم استراحت را در فواصل کار توصیه می‌نماید. با مطالعه آثار این دانشمند بزرگ به کسانی که او را پدر طب شغلی نامیده‌اند کاملاً حق می‌دهیم.

قرن هیجدهم

در انگلستان توماس پرسپوال پُت (Thomas Percival Pott) که نام او به علت پُت (سل ستون مهره‌ها) مشهور است متوجه شد که اطفالی که جهت پاک کردن دودکش بخاری‌ها وارد آن می‌شوند به سرطان پوست بیضه مبتلا می‌شوند.

دکتر تاکرا (Charles Turnur Thackrah) پزشک و دانشمند انگلیسی از مسمومیت سرب نزد نقاشان منازل نام برده است. در قرن هیجدهم در سوئیس تیسوت به بیماری سنگتراشان اشاره نمود.

قرن نوزدهم و بیستم

در انگلستان توماس الیور در کتاب خود که در سال ۱۹۰۸ منتشر کرد به بیماری‌های شغلی اشاره نموده است. دکتر توماس لگ (Thomas moris legge) در کتاب خود به نام جذب و مسمومیت سرب که به کمک دکتر گادبای در سال ۱۹۱۲ منتشر کرد به مضرّات این فلز اشاره می‌نماید و متعاقب او در آمریکا مسمومیت فسفر نظر اندریو را جلب می‌کند. در زمان جنگ جهانی دوم مسئولین کارخانه‌ها به این نکته پی بردند که در نظر گرفتن شرایط صحیح کار و داشتن کارگران سالم از لحاظ بدنی و روانی امر افزایش تولید میسر نمی‌باشد. پس از جنگ این احتیاج به وسیله جامعه غیر نظامی نیز احساس شد و صاحبان کارخانه‌ها جهت تامین بهداشت و سلامت کارکنان خود اقدام به تاسیس سرویس‌های طبی در محیط کارخانه و کارگاه‌ها نمودند.

ب - تاریخچه بهداشت حرفه‌ای در ایران

در مرداد سال ۱۳۲۵ وزارت کار و امور اجتماعی تشکیل و قانون موقت کار را تدوین نمود و در سال ۱۳۳۷ قانون مزبور با اصلاحات و تغییراتی به صورت قانون به تصویب رسید و اجرای وظایف مربوط به بهداشت و ایمنی مندرج در قانون کار وقت به عهده اداره کل بازرسی کار قرار گرفت. در وزارت کار و امور اجتماعی وقت ادارات زیر جهت حفظ سلامت و بهداشت کارگران ایجاد گردید.

۱ - اداره کل بازرسی کار

این اداره کل دارای چند اداره به شرح زیر بوده است :

- **اداره بهداشت کار :** این اداره مسئول همکاری و نظارت در تهیه و تدوین استانداردها و آیین نامه‌های لازم جهت پیشگیری از بیماری‌های حرفه‌ای و بهبود محیط و شرایط کار بوده است. همچنین تهیه و تنظیم برنامه‌های بازرسی بهداشتی از کارگاه‌ها و تعیین خط مشی بازرسان بهداشت حرفه‌ای در نقاط مختلف و کنترل اجرای آن را به عهده داشته است.

- **اداره میزان‌های کار :** این اداره مسئول تهیه آیین نامه‌های حفاظتی برای کارگاه‌های مشمول قانون کار وقت مطالعه و تحقیق در زمینه استانداردهای حفاظتی موجود در کشور، بررسی برنامه و نقشه‌های کارگاه‌های جدیدالتاسیس و یا در حال گسترش بوده است.

- **اداره نظارت و هماهنگی کار :** این اداره مسئول بررسی، تجزیه و تحلیل پیشنهادهای واحدهای استانی و شهرستانی هماهنگ کننده در امر روش‌های بازرسی کار، تنظیم کننده برنامه‌های کوتاه مدت آموزشی بازرسان کار و همکاری با اداره میزان‌های کار در تهیه و تدوین آیین نامه‌های حفاظتی بوده است.

۲ - آشنایی با اداره کل بهداشت حرفه‌ای وزارت بهداشت و نحوه تشکیل و فعالیت آن

سابقه و تشکیلات

در سال ۱۳۴۶ در حوزه معاونت فنی وزارت بهداشت وقت، اداره بهداشت محیط کار در تشکیلات اداره کل بهداشت محیط پیش بینی شد و سپس در سال‌های ۱۳۴۷، ۱۳۴۸ و ۱۳۴۹، اداره طب صنعتی در اداره کل

خدمات بهداشتی حوزه معاونت فنی وزارت بهداشتی وقت تاسیس گردید. سپس در سال‌های ۱۳۵۰، ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ تا اوایل ۱۳۵۳، اداره بهداشت محیط کار به بهداشت محیط کار و هوا تغییر نام داد و اداره طب صنعتی همچنان به وظایف خود ادامه می‌داد. در اواخر دهه ۱۳۵۰ در حوزه معاونت امور بهداشتی و جمعیت و تنظیم خانواده وزارت بهداشتی وقت اداره بهداشت حرفه‌ای در دفتر خدمات بهداشتی ویژه که بعداً به اداره کل خدمات بهداشتی ویژه تغییر نام داد تشکیل گردید.

تا قبل از سال ۱۳۶۲ وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت بهداشت وقت مشترکاً بر نیروی کار و محیط کار نظارت و مراقبت داشتند. به منظور جلوگیری از دوباره کاری و ارتقاء کیفیت ارائه خدمات برای حفظ و بالا بردن سلامت شاغلین، طی مصوبه مورخ ۶۲/۱۰/۳ در هیئت دولت. مسائل بهداشتی محیط کار و کارگر، از وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شناخته شد و جهت انجام این وظیفه خطیر، اداره کل بهداشت حرفه‌ای تشکیل و مسئولیت حفظ و ارتقاء سلامت نیروهای شاغل کشور در مشاغل گوناگون جامعه را عهده دار گردید و با توجه به تصویب قانون جدید کار توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۹، به حکم ماده ۸۵ قانون کار، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی عهده دار بهداشت و درمان کارگران و وزارت کار و امور اجتماعی مسئول ایمنی کارگران گردید.

۳- سیاست‌های کلی بهداشت حرفه‌ای در ایران

- تحقق اهداف عالی اصول ۲۹ و ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- توزیع عادلانه امکانات بهداشتی - درمانی کشور که از عوامل مهم توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است
- ارتقاء سطح سلامت کارگران
- گسترش فرهنگ خدمات بهداشتی
- جلب مشارکت کارفرما جهت تامین حفظ و ارتقاء سلامت کارگران
- آموزش هرچه بیشتر کارگران
- تحقق اهداف عالی سازمان جهانی بهداشت، جهت تامین سلامت برای همه، حتی الامکان در نزدیکترین محل کار با زندگی

ج - اصول بهداشت حرفه‌ای

۱- شناسایی

اولین قدم در عملیات اجرائی بهداشت حرفه‌ای شناسایی است و از مراحل مختلفی تشکیل می‌گردد. یازدید اولیه، تشخیص فرآیند، تعیین منابع خطر و مزاحم، تخمین شدت خطر و افراد در معرض ... با انجام این مرحله، طی یک بازدید مقدماتی، خصوصیات کلی کار، محیط کار شناسایی می‌شود. مواد اولیه، مواد بینابینی، و تولید نهایی شناسایی و بر حسب کار، مواد و تجهیزات بکار گرفته شده، منابع احتمالی خطر تعیین و متعاقباً با در نظر گرفتن شدت خطر، افراد در معرض، نوع کار (Work Load) اولویت بندی شده و مقدمات اجرائی مرحله

بعدی، که اندازه گیری است فراهم می‌شود.

۲- اندازه گیری

به منظور نشان دادن میزان و شدت خطر، محل‌های آلوده، تعیین افراد در معرض و بالاخره تعیین کارایی اقدامات کنترلی به کار گرفته شده و موجود در محیط کار اندازه گیری صورت می‌گیرد.

اولین اقدام پس از مرحله شناسایی، تعیین حدود نسبی عامل زیان آور است. بدین منظور ممکن است کارشناس بهداشت حرفه‌ای با استفاده از تجربیات خود عمل نماید. (در شرایطی که به فاصله یک متری، مکالمه عادی، بدلیل سر و صدا امکان پذیر نباشد، میزان صدا بالاتر از حد استاندارد تخمین زده می‌شود). و یا با استفاده از وسائل ساده‌ای مانند *Detector tube* نوع آلودگی‌های شیمیایی و حدود نسبی آنها تعیین می‌گردد و اقدام بعدی، تعیین و فراهم کردن ابزار و روش عملی تعیین میزان آلودگی می‌باشد.

اندازه گیری معمولاً به دو صورت محیطی و بیولوژیک صورت می‌گیرد که هر یک به نوبه خود به اشکال مختلف به مورد اجرا در می‌آید.

۳- تفسیر نتایج و تعیین خطر (ارزشیابی)

اعداد حاصل از اندازه گیری‌های محیطی و بیولوژیک به تنهایی و به صورت مجرد معنی و مفهومی ندارند و باید که آنها را با میزان‌ها، مورد تفسیر و تجزیه و تحلیل قرار داد. بر همین اساس استانداردهای بهداشت حرفه‌ای مطرح می‌گردد.

وجود هر عامل به اصطلاح زیان آور در هر اندازه و مقدار برای سلامت افراد در معرض، خطرناک و زیان آور نخواهد بود مگر آنکه میزان آن از حد تعیین شده استاندارد (*Threshold Limit Volume*) بیشتر باشد و آن مقداری است که اکثر افراد معمولی می‌توانند به مدت ۸ ساعت در روز و ۴۰ ساعت در هفته برای سال‌ها بدون نگرانی در معرض آن قرار گیرند.

اگر چه در مواردی نوع کار (سختی کار) و قابلیت‌های جسمی افراد می‌تواند زمینه ساز بیماری‌ها در شرایطی که حتی عامل زیان آور در حدی کمتر از استاندارد است نیز باشد.

۴- اقدامات کنترلی

پس از مقایسه و تطبیق میزان عامل زیان آور با استانداردهای مربوطه و با در نظر گرفتن شرایط کار، قابلیت‌های جسمی و فیزیولوژیک افراد، اقدامات کنترلی به مورد اجرا در می‌آید.

معمولاً اقدامات کنترلی شامل موارد زیر است :

- جایگزینی (حذف منابعی که ایجاد خطر می‌نمایند و جایگزینی منابع کم خطر به نوعی که به فرآیند کار

- لطمه‌ای وارد نیابد
- محصور کردن (قرار دادن منابع خطر ساز در محدوده‌های بسته‌ای که تعداد افراد در معرض را به حداقل ممکن رسانده و یا حذف نماید)
- ترمیم و بهبود (که از طریق اجرای یک سری فعالیت‌های جانبی در منابع تولید آلودگی، میزان آن‌ها کاهش می‌یابد)
- ایجاد فاصله و موانع
- تهویه
- وسایل حفاظت فردی

د - بهداشت حرفه‌ای به تعریف سازمان بین المللی کار ILO سازمان جهانی بهداشت

- ارتقاء و حفظ بالاترین درجه از سلامت جسمی، روحی و اجتماعی شاغلین در کلیه مشاغل
- مراقبت از شاغلینی که سلامت آنان در معرض خطرات ناشی از شرایط کار است
- مراقبت از شاغلینی که عوامل زیان آور، سلامت آنان را در محیط کار تهدید می‌کند.

ه - اهداف بهداشت حرفه‌ای

- تامین و ارتقاء بهداشت و سلامت جسمی، روانی و اجتماعی شاغلین
- پیشگیری از بیماری‌ها و حوادث ناشی از کار
- تطابق شرایط کار با انسان به منظور کاهش اثرات و ابزار کار بر سلامت انسان.

و - راه‌های دستیابی به اهداف بهداشت حرفه‌ای

- کارگر قبل از استخدام معاینه شده تا متناسب با توانایی‌ها و وضعیت جسمی و سلامتی او به کار گمارده شود
- شرایط کار و آزارهای ناشی از آن بررسی و در صورت مخاطره آمیز بودن رفع یا کنترل گردد
- تطبیق کار با کارگر و بالعکس به نحوی رعایت شود که از خستگی زودرس و حوادث جلوگیری شود
- نظارت بر سرویس‌های بهداشتی در محیط کار مستمرا صورت گیرد
- علل غیبت از کار بررسی و با رعایت اصول بهداشتی از تکرار آن جلوگیری شود
- استفاده صحیح از وسایل حفاظت فردی به شاغلین آموزش داده شود
- معاینات دوره‌ای (سالی یکبار) برای تعیین وضعیت سلامتی شاغلین انجام شود.

ز - نقش بهداشت حرفه‌ای در توسعه پایدار

بنابر اعلامیه کنفرانس عالی ریو توسعه پایدار به عنوان یک استراتژی برای برآورد نیازهای جمعیت

موجود دنیا بدون داشتن آثار سوئی روی سلامت انسان و محیط زیست و بدون به مخاطره انداختن منابع آیه جهانی و بنابراین بدون به خطر انداختن قابلیت‌های تولید در آینده در نظر گرفته می‌شود. براساس این اعلامیه، انسان‌ها نقش محوری در ارتباط با توسعه پایدار بر عهده داشته و مستحق برخورداری از یک زندگی بارور و سالم هماهنگ با طبیعت می‌باشند.

در مبحث بهداشت حرفه‌ای تغییر عبارات فوق در واقع ایفای نیازهای مادی با کار و دیگر فرآیندهای تولیدی بدون ایجاد خطر برای سلامتی انسان، اکوسیستم، منابع پایه، بهداشت جامعه، در کوتاه مدت یا بلند مدت خواهد بود. بهداشت حرفه‌ای به عنوان عنصری اساسی یک بعد بهداشتی و اجتماعی از اصل توسعه پایدار را تشکیل می‌دهد و مسلماً عملکردهای بهداشت حرفه‌ای مجموعه‌ای از فعالیت‌های کلیدی است که رسیدن به توسعه پایدار را تسهیل می‌کند.

نقش محوری بهداشت حرفه‌ای در توسعه پایدار

(۱) پیشگیری از حوادث، آسیب‌ها و بیماری‌های شغلی و حفاظت کارگران در مقابل فشارهای بیش از حد جسمی و روانی بر استفاده بهینه از منابع محدود موجود و به حداقل رساندن کاهش غیرضروری منابع مادی و انسانی دلالت دارد.

(۲) هدف از محیط کار ایمن و سالم، بکارگیری ایمن ترین تکنولوژی همراه با مصرف انرژی کم، ایجاد آلودگی کمتر و تولید مواد زائد کم می‌باشد و در اغلب کشورها قوانین مربوط به بهداشت حرفه‌ای بر استفاده از بهترین تکنولوژی که دسترسی به آن نیز ممکن باشد، تاکید دارد.

(۳) بکارگیری اصول بهداشت حرفه‌ای موجب افزایش کیفیت محصولات، بهره‌وری و فرآیند مدیریت گردیده و بنابراین در ممانعت از افت غیرضروری انرژی و مواد و همچنین پیشگیری از اثرات ناخواسته بر روی محیط زیست نقش موثری خواهد داشت.

(۴) اغلب مخاطرات محیط از محیط‌های کاری همچون صنعت، کشاورزی، حمل و نقل و خدمات، ناشی می‌شوند. کارشناسان و دیگر افراد مسئول در امر بهداشت حرفه‌ای به خوبی از فرآیندها و عواملی که ممکن است برای محیط زیست مخاطره آمیز باشد، آگاهی دارند و اغلب این اطلاعات در مراحل اولیه بروز مشکل در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد و بنابراین قادرند پیشگیری‌های اولیه را انجام دهند در غیر این صورت عناصر مخاطره آمیز در محیط پراکنده خواهند شد.

در مورد حفاظت محیط زیست وقتی که مشکلات ناشی از سیستم‌های تولیدی مطرح می‌شود. انتظار می‌رود که عملکرد بهداشت حرفه‌ای از نظر کارایی و صرف هزینه مورد تایید قرار گیرد. به همین منظور در برخی کشورهای صنعتی فعالیت‌هایی را برای برقراری ارتباط نزدیکتر بین بهداشت حرفه‌ای و بهداشت محیط زیست آغاز نموده‌اند.

(۵) هدف از خدمات بهداشت حرفه‌ای تامین سلامت و استفاده بهینه از توان کاری و رفاه

کارگران می‌باشد. وجود نیروی کار سالم، بارور و با انگیزه عامل کلیدی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی محسوب می‌شود. بعلاوه بهره‌وری و کیفیت بالای کار می‌تواند تولید سالم مواد و کالاها و همچنین اقدام عملی دستیابی به اصول توسعه پایدار را تضمین نماید.

۶) اکثر مخاطرات زیست محیطی ابتدا در محیط‌های کاری و یا جمعیت‌های کارگری مورد شناسایی قرار می‌گیرند. بنابراین بهداشت حرفه‌ای در همان نقطه شروع یک سیستم، اعلام خطر برای تعیین مخاطرات زیست محیطی را فراهم می‌کند که می‌توان براساس آن مدل‌های موثری برای فعالیت‌های پیشگیری ارائه نمود.

۷) بیش از ۵۰٪ افراد بزرگسال در محیط کار در معرض عوامل زیان آور شیمیایی، فیزیکی، بیولوژیکی، ارگونومیکی یا استرس‌های روانی و فشار کاری بیش از حد قرار می‌گیرند. در این مورد برای دستیابی به یک زندگی سالم و بارور می‌توان از بهداشت حرفه‌ای به عنوان ابزاری مناسب بهره گرفت.

۸) وضعیت کلی محیط زیست و اکوسیستم به طور مستقیم و غیر مستقیم بر روی بهداشت کارگران در مشاغل مختلف کشاورزی، معدن و ماهیگیری و تولید تاثیر می‌گذارد. بنابراین یک ارتباط دو جانبه بین ایمنی و بهداشت حرفه‌ای از یک طرف و توسعه پایدار توأم با محیط سالم از طرف دیگر وجود دارد.

۹) با توجه به اهمیت رفاه افراد و برای توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع و کشورها، خط مشی وجود دارد که دستیابی هر فرد را به کار امکان پذیر ساخته و آن‌ها را قادر می‌سازد که هزینه زندگی خود و خانواده شان را تامین نمایند. بالا بودن آمار شاغلین، یک عامل کلیدی در توسعه پایدار و ایمن کشورها محسوب می‌شود، در حالی که افزایش نرخ بیکاری و تبعات منفی آن عاملی تهدید کننده برای این توسعه به شمار می‌رود.

۱۰) اختصاصاً در کشورهای در حال توسعه بهداشت و رفاه خانواده در گرو سلامتی و بهره‌وری نیروی کار آن خواهد بود. بنابراین وضعیت زندگی اعضای آن متاثر از اقدامات بهداشت حرفه‌ای خواهد بود در غیر این صورت با توجه به پایین بودن سطح بهداشت و کاهش توان کاری، بحران شدیدی در خانواده بوجود آورده و به طور غیر مستقیم بهداشت، رفاه و اقتصاد جوامع را تحت تاثیر قرار می‌دهند.

ح - پیشنهادها

با توجه به اهمیت بهداشت حرفه‌ای، لازم است اساتید محترم دروس بهداشت حرفه‌ای در حین تدریس مباحث به اهمیت این علم، تاریخچه آن در جهان و ایران و تعاریف آن از دیدگاه سازمان جهانی بهداشت و سازمان بین المللی کار، تاکید بیشتری بنمایند و در ضمن متخصصین این رشته نیز نیاز به تبادل اطلاعات علمی و اجرایی بیشتر داشته و در شرایطی که توسعه در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به سرعت در حال وقوع می‌باشد، ارتباط میان توسعه پایدار با سلامت نیروی کار در جامعه امری است که کمتر به آن توجه شده است. عنایت به این مبحث و روشن شدن اذهان عمومی و مسئولین مسلماً در تامین شرایط بهداشتی محیط کار،

سلامت شاغلین و در نهایت شکوفایی اقتصادی تاثیر انکار ناپذیری دارد.

خلاصه

بهداشت حرفه‌ای عبارت است از :

- ارتقاء و حفظ بالاترین درجه از سلامت جسمی، روحی، اجتماعی شاغلین در کلیه مشاغل
- مراقبت از شاغلینی که سلامت آنان در معرض خطرات ناشی از شرایط کار است
- مراقبت از شاغلینی که عوامل زیان آور، سلامت آنان را در محیط کار تهدید می‌کند

هدف از خدمات بهداشت حرفه‌ای

تامین ایمنی، بهداشت محیط کار، پیشگیری از بیماری‌های ناشی از کار، پیشگیری از معلولیت‌ها، استفاده بهینه از توان نیروی کار و تامین رفاه شاغلین است. وجود نیروی کار سالم، بارور و با انگیزه عامل کلیدی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی محسوب می‌شود بعلاوه بهره‌وری و کیفیت کار و تولید سالم که ضامن توسعه پایدار است را نیز به همراه دارد.

منابع

۱ - مستندات و مدارک موجود در دفتر سلامت محیط کار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سال ۱۳۸۱

2) GLOBAL STRATEGY ON OCCUPATIONAL HEALTH FOR ALL, WHO, 1995